

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060147154599415

ბრძანება №298

ქ. თბილისი

11 / მაისი / 2015 წ.

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს აჭარისწყლის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (დადგმული სიმძლავრის 2 მგვტ-ით გაზრდასთან დაკავშირებული მშენებლობა და ექსპლუატაცია) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „მ“ ქვეპუნქტისა, ამავე მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტებისა და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 61-ე მუხლის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №20; 1.05.2015 წ. ქედის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ წარმოდგენილ სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს აჭარისწყლის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (დადგმული სიმძლავრის 2 მგვტ-ით გაზრდასთან დაკავშირებული მშენებლობა და ექსპლუატაცია);
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№ 20; 1.05.2015 წ) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს აჭარისწყლის ჰიდროელექტროსადგურზე გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2008 წლის 5 თებერვლის ბრძანება №137;
5. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს;
6. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
7. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების დეპარტამენტის უფროსის თამარ შარაშიძის მოხსენებითი

13.05.2015

საქართველოს ეროვნული არქივი

ბარათი; ქედის მუნიციპალიტეტის გამგეობის წერილი (№ 01-12/222; 26.03.2015 წ.); ეკოლოგიური
ექსპერტიზის დასკვნა (№20; 1.05.2015 წ)

მინისტრი

გიგლა აგულაშვილი

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6ა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 20

1 მაისი 2015 წ

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება - აჭარისწყლის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (დადგმული სიმძლავრის 2 მგვტ-ით გაზრდასთან დაკავშირებული მშენებლობა და ექსპლუატაცია)
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი - სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“. ქ. თბილისი, სანდრო ეულის ქ. №1
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა - ქედის მუნიციპალიტეტი, სოფ. მახუნცეთი
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი - 17.04.2015 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ - სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

2008 წლის 5 თებერვალს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ გაცემულია გარემოზე ზემოქმედების ნაბართვა № 00106 (ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №5) სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ზე, რომელიც ახორციელებს მდ. აჭარისწყალზე ჰესის ექსპლუატაციას.

ჰესი განლაგებულია ქედას რაიონში მდ. ჭოროხის მარჯვენა შენაკადზე - მდ. აჭარისწყალზე. ჰესი ექსპლუატაციაში შევიდა 1937 წელს (მშენებლობა დაიწყო 1929 წელს). სათაო ნაგებობები მდებარეობს ქედას რაიონის სოფ. პირველი მაისის ტერიტორიაზე, ხოლო ძალოვანი კვანძი სოფ. მახუნცეთში.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, ქედის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ წარმოდგენილია, სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს აჭარისწყლის ჰიდროელექტროსადგურის ნომინალური სიმძლავრის გაზრდასთან დაკავშირებული მშენებლობის და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზმ) ანგარიში.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად:

ვინაიდან არსებულია ჰიდროელექტროსადგურია, პროექტის განხორციელების ალტერნატიული ვარიანტებიდან განხილულია მხოლოდ ჰესის საპროექტო ცვლილებების არაქმედების ალტერნატივა. ჰესის ექსპლუატაციის პერიოდში პერიოდულად ტარდებოდა მიმდინარე სარემონტო სამუშაოები, მისი ტექნიკური გადაიარაღება და დანადგარ-მოწყობილობის თანამედროვე დანადგარ-მოწყობილობით შეცვლა. ბოლო წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა გამოუმუშავებული ელექტროენერჯის რაოდენობა, რაც გამოწვეულია ჰესის მოდერნიზაციითა და მისი ეფექტური ექსპლუატაციით და პასუხობს საქართველოს ენერგეტიკული პოლიტიკის მოთხოვნებს. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით აუცილებელია ჰესის სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარება, მისი ნომინალური სიმძლავრის გაზრდის ჩათვლით, შესაბამისად, არაქმედების ალტერნატივა არ არის მისაღები.

პროექტში შეტანილი ცვლილებების მიხედვით, დაგეგმილია № 1 ტურბინის (8,8 მგვტ) ახალი ტურბინით (10,6 მგვტ), რომლის დროსაც მოხდება არსებული ტურბინისა და გენერატორის მთლიანი შეცვლა ახალი აგრეგატებით. ახალი ვერტიკალური ფრენისის ტურბინას ძველისაგან განსხვავებით (კონუსური გამწოვი მილი) აქვს მოხრილი გამწოვი მილი. ახალი ტურბინის მონტაჟი ხელს არ შეუშლის მეორე ტურბინის (8,8 მგვტ სიმძლავრის № 2 ტურბინა) ექსპლუატაციას. შესაბამისად ჰესის დადგმული სიმძლავრე იზრდება დაახლოებით 2 მგვტ-ით. ასევე მცირე სამუშაოები ჩატარდება ჰესის ინფრასტრუქტურის სხვადასხვა ნაწილებზე, რომლებიც მცირე მოცულობის იქნება (კერძოდ არსებული კომუნიკაციების დაზიანებული მონაკვეთების შეკეთება და მწყობრიდან გამოსული მოწყობილობების შეცვლა).

სათაო ნაგებობა შედგება შემდეგი ნაგებობებისაგან: გაბიონის ტიპის კაშხალი; წყლის ნაკადის დამაწყნარებელი ნაგებობა; ნატანის შესაკავებელი უხეში გისოსები; 3 ორკამერიანი სალექარი, გამრეცხი ფარებით; საწნეო ავზი; წყალმიმღები გვირაბი გისოსებით.

კაშხლის სიმაღლისა და ტიპის გათვალისწინებით (კერძოდ: კაშხალი გრავიტაციულია, ბრტყელი ტიპის, რომლის ტანი აგებულია სამ საფეხურიანი ტრაპეციული ფორმის გაბიონის წყობისაგან) ჰესი მიეკუთვნება ნაგებობას, სადაც წყლის დაგროვება და რეგულირებული ხარჯვა არ ხდება, შესაბამისად ჰესს არ გააჩნია წყალსაცავი და ჰესის გამომუშავება დამოკიდებულია მოდინებაზე. წყალდება ხორციელდება მდინარის კალაპოტის მარცხენა მხარეს არსებულ მიმდებ კედელზე მოწყობილი წყალმიმღების ხვრელების საშუალებით. წყალმიმღების ძირი წარმოდგენილია ასევე რკინა-ბეტონის უხეში გისოსებით, რომლის დანიშნულებაც მდინარის მსხვილი ნატანის შეკავება (დიდი მოცულობის ქვები, ხეები და სხვა). წყალმიმღების შემდეგ მოწყობილია 3 ორკამერიანი სალექარი, რომლის ქვედა კამერაში ხდება წყალში არსებული ნალექის დაგროვება. სალექარის გარეცხვისათვის ქვედა კამერაზე მოწყობილია ფარები, რომელთა გაღების შემთხვევაში ნალექი გადაედინება მდ. აჭარისწყალის კალაპოტში. სალექარებიდან წყალი გადაედინება საწნეო ავზში, საიდანაც ხვდება სადერივაციო გვირაბის შესასვლელში. გვირაბის წინ მოწყობილია გისოსები, რომელიც უზრუნველყოფს მოტივტივე ნაწილაკების შეკავებას.

ჰესის სადერივაციო სისტემა შედგება გვირაბისა და აკვედუკისაგან. სადერივაციო გვირაბი შედგება ორი მონაკვეთისაგან, რომელთაგან პირველი იწყება სათაო ნაგებობაზე საწნეო რეზერვუარით, გვირაბის შესასვლელით და მთავრდება აკვედუკით, ხოლო მეორე მონაკვეთი იწყება აკვედუკიდან და გრძელდება ჰესის ძალოვან კვანძამდე. ამჟამად სადერივაციო სისტემაში წამში გადის 45 მ³ წყალი, თუმცა №1 ტურბინის მუხლისებური გამწოვი მილის მონტაჟის შემთხვევაში, უმნიშვნელოდ გაიზრდება გვირაბში წყლის სიჩქარე, კერძოდ 3,8 მ/წმ-დან 4,0მ/წმ-მდე და სადერივაციო გვირაბში წამში გავა 48 მ³ წყალი. აკვედუკს ჩატარებული აქვს მიკროზხარების ადგილობრივი ჰერმეტიზაცია SIKA-ს წარმოების ჰიდროსაიზოლაციო მასალით, რაც ტურბინის რეკონსტრუქციის შემთხვევაში თავიდან აგვაცილებს აკვედუკის შიდა გარსის გარეცხვას.

ძალოვანი კვანძი მდებარეობს მდ. აჭარისწყლის მარჯვენა ნაპირზე, სოფ. მახუნცეთის ტერიტორიაზე. შედგება სამანქანო განყოფილების, ქვესადგურის, მართვის ფარისა და ზეთების საცავისაგან.

ქვესადგური მართვის მთავარ პულტთან ერთად განლაგებულია სამანქანო დარბაზის შენობიდან 100 მ-ის დაშორებით, ბათუმი-ახალციხის საავტომობილო გზის მარცხენა მხარეს. მართვის ფარი და სააკუმულატორო განთავსებულია ერთსართულიან კაპიტალურ შენობაში. შენობის ტექნიკური მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია, საჭიროებს კოსმეტიკურ სარემონტო სამუშაოებს. სააკუმულატორო განთავსებულია ცალკე სათავსში, რომელსაც გააჩნია დამოუკიდებელი სავენტილაციო სისტემა. გარდა აღნიშნულისა შენობაში განთავსებულია დამხმარე სათავსები, სანიტარული კვანძები და სხვა. ქვესადგური განთავსებულია მთის ფერდობზე, მდინარე აჭარისწყლიდან 150-160 მეტრის დაცილებით. ქვესადგურის განთავსების ტერიტორია წარმოდგენილია ნიადაგოვანი გრუნტით. ტერიტორია შემოღობილია ლითონის ღობით და კარგად დაცულია, მოწყობილია ღამის განათება. სანიაღვრე წყლების შეკრებისათვის მოწყობილია სადრენაჟო სისტემა. ქვესადგურის ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლების დაცილება

შეადგენს 30-35 მეტრს. ხოლო ძალოვანი ტრანსფორმატორებიდან და ღია გამანაწილებელი დანადგარებიდან 50-55 მეტრს.

ზეთების ღია საცავი განთავსებულია ქვესადგურის ტერიტორიაზე ცალკე გამოყოფილ ფართობში, რომელიც შემოღობილია ბეტონის ღობით, დასავლეთისა და სამხრეთის მხრიდან კედელი 3 მეტრის სიმაღლისაა, ხოლო ჩრდილოეთითა და აღმოსავლეთით 1 მეტრის სიმაღლის. როგორც საცავის ტერიტორია, ასევე მისი შემომსაზღვრელი კედლები დაფარულია ბეტონის საფარით. ტერიტორიაზე მოსული ატმოსფერული წყლები იკრიბება და უერთდება სადრენაჟო სისტემას. ზეთის ავარიული დაღვრის შემთხვევაში ზეთის შეგროვება მოხდება დახრილობის მხარეს ზეთსაცავის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კუთხეში. ზეთსაცავის ექსპლუატაციის პირობებიდან გამომდინარე (თითოეული რეზერვუარი დალუქულია და შეერთებულია მილსადენთან, რომელიც მთავრდება სპეციალური რეზერვუარი-ნიჟარით) ზეთსაცავის ავარიული დაღვრა მისი ექსპლუატაციის ხანგრძლივი პერიოდის მიუხედავად არ დაფიქსირებულა.

საცავის ტერიტორიაზე განთავსებულია 6 ცალი მიწისზედა, ვერტიკალური, ლითონის რეზერვუარი, მათ შორის 3 რეზერვუარი 25მ³ მოცულობის და 3 რეზერვუარი 7მ³ მოცულობის. საცავის ტერიტორია 2012 წელს დაიფარა ახალი ბეტონის საფარველით, აგრეთვე შეკეთდა და შეიღება ლითონის რეზერვუარები.

ჰესის სათაო ნაგებობების წყალმომარაგება ხორციელდება ჰიდროკვანძის მახლობლად დაახლოებით 150 მ-ში მდებარე წყაროდან, წყაროზე მოწყობილია ბეტონის რეზერვუარი, საიდანაც წყლის მიწოდება ხდება თვითღენით.

ძალოვანი კვანძის და ადმინისტრაციული შენობის წყალმომარაგება ხდება მახუნცეთის დასახლების წყალსადენის ქსელიდან. წყალსადენის წყალმომარაგების წყაროს წარმოადგენს ჰესის სადერივაციო გვირაბის მშენებლობის დროს გამოვლენილი მიწისქვეშა წყლები (გვირაბში მოწყობილია წყალმიმღები, საიდანაც წყალი მილსადენით მიეწოდება სათაო ნაგებობას). წყალსადენის სათაო ნაგებობაზე მოწყობილია ქვიშის ფილტრები და სამარაგო რეზერვუარი, საიდანაც სასმელი წყალი 100 მმ-იანი ფოლადის მილით მიეწოდება გამანაწილებელ ქსელში. ჰესის ძალოვანი კვანძის და ადმინისტრაციული შენობის სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლები ჩაედინება მახუნცეთის დასახლების საერთო საკანალიზაციო კოლექტორში. სათაო ნაგებობების ტერიტორია არაკანალიზებულია და სამეურნეო ფეკალური ჩამდინარე წყლების შესაგროვებლად მოწყობილია საასენიზაციო ორმო, რომლის პერიოდული გაწმენდა ხდება სპეციალური საასენიზაციო მანქანის გამოყენებით.

წარმოდგენილია დაგეგმილი ჰესის ადგილის გარემოს ფონური მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია, რომელიც მოიცავს: ჰესის განთავსების რაიონის დახასიათებას; კლიმატის და მეტეოროლოგიური პირობების შესახებ ინფორმაციას; გეოლოგიურ და ჰიდროგეოლოგიურ პირობებს; ჰიდროლოგიას; ნიადაგებისა და ძირითადი ლანდშაფტების შესახებ ინფორმაციას; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ფონური მდგომარეობას; ბიომრავალფეროვნებას (ფლორა, ფაუნა); დაცული ტერიტორიების შესახებ ინფორმაციას და სოციალურ ასპექტებს (სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა, სოფლის მეურნეობა, მრეწველობა, კულტურა).

ჰესის ჰიდროტექნიკურ ნაგებობებზე დაგეგმილია მცირე მოცულობის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, კერძოდ არსებული კომუნიკაციების დაზიანებული მონაკვეთების შეკეთება და მწყობრიდან გამოსული მოწყობილობების შეცვლა, რის გამოც სამშენებლო ტექნიკა და სატრანსპორტო საშუალებები გამოყენებული იქნება მოკლე დროით და შეზღუდული რაოდენობით, შესაბამისად ატმოსფერულ ჰაერში წვის პროდუქტების ემისიები არ იქნება მნიშვნელოვანი. ჰესის ძალოვან კვანძში დაგეგმილი სარეაბილიტაციო სამუშაოების შესრულებისას მოსალოდნელი ემისიები ასევე არ იქნება მნიშვნელოვანი სამუშაოთა სპეციფიკის გათვალისწინებით.

ჰესის ინფრასტრუქტურის ობიექტების განთავსების მიმდებარე ტერიტორიებზე საშიში გეოდინამიკური მოვლენების განვითარებას ადგილი არ აქვს. მეწყერული მოვლენების კვალი აღინიშნება სათაო ნაგებობის მიმდებარე ტერიტორიაზე (მდ. აჭარისწყლის მარცხენა სანაპიროზე). აღნიშნული მეწყერული უბანი ჰესის ჰიდროტექნიკური ნაგებობების ფუნქციონირებასთან არ არის დაკავშირებული. 2013 წელს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს მიერ სპეციალისტების დასკვნის საფუძველზე ჩატარდა მეწყერული მოვლენების კვალის აღმოფხვრის სამუშაოები და მოხდა ტერიტორიის გაწმენდა (დამატებით აღნიშნულ ტერიტორიაზე მდინარის მიმართულებით გაყვანილი იქნა წყალგამყვანი ღარი, რომლის საშუალებითაც ხდება მდინარე აჭარისწყლის მარცხენა სანაპიროზეწვიმის წყლების შეგროვება). ამ ეტაპზე სპეციალისტების დასკვნით მეწყერული მოვლენების განვითარების საშიშროება არ არის მოსალოდნელი.

მდ. აჭარისწყლის ჩამონადენის ნორმა (საშუალო წლიური ხარჯების საშუალო მრავალწლიური სიდიდე), აჭარისწყლის ჰიდროელექტროსადგურის სათავე ნაგებობის კვეთში შეადგენს $Q=48.9$ მ³/წმ. ეკოლოგიური ხარჯის რაოდენობა (სანიტარული ხარჯი) შეადგენს $Q_{სან} = 4.89$ მ³/წმ.

სარეაბილიტაციო სამუშაოების შესრულების ადგილების უახლოესი საცხოვრებელი ზონიდან დაცილების მანძილის გათვალისწინებით, ხმაურის გავრცელება არ იქნება მნიშვნელოვანი და შესაბამისად გაანგარიშების ჩატარება არ ჩაითვალა მიზანშეწონილად.

ანგარიშში განსაზღვრული შემარბილებელი ღონისძიებების გათვალისწინებით მინიმუმამდე იქნება შემცირებული სამანქანო შენობის, ქვესადგურის და ტერიტორიებზე ზეთების დაღვრის და აქედან გამომდინარე ნიადაგის და ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი.

ჩასატარებელი სამუშაოთა სპეციფიკის გათვალისწინებით ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი წყლის გარემოსა და ბიომრავალფეროვნებაზე. ვინაიდან გაბიონის ტიპის კაშხალზე (სიმაღლე 5 მ) უმცირესი ხარჯის პერიოდის ჩათვლით ხდება წყლის გადადინება (ამ პერიოდში ჰესი ვერ მუშაობს და შესაბამისად მოდინებული წყალი მთლიანად გადადის გაბიონური ტიპის კაშხალზე), იქთიოფაუნაზე მნიშვნელოვანი ნეგატიური ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი. კაშხალი ტერასულად ნაგებია რაც არ აფერხებს მდინარის კალაპოტში თევზის მოძრაობას. ხოლო, თევზის ქვირითობის პერიოდში (გვიან გაზაფხულზე და ზაფხულის დასაწყისში) მდინარე გამოირჩევა მაღალი ხარჯით. მოსალოდნელი ზემოქმედების მინიმოზაციის მიზნით სალექარების რეცხვა ხორციელდება მხოლოდ მდინარის წყალუხვობის პერიოდში, რომ შესაძლებელი იყოს ნალექის მდინარის წყალში მაქსიმალური განზავება.

იმის გათვალისწინებით, რომ არსებული ჰესის რეაბილიტაციაა დაგეგმილი, ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი კულტურულ მემკვიდრეობაზე, დაცულ ტერიტორიებსა და ლანდშაფტზე.

საცხოვრებელი ზონა და საზოგადოებრივი შენობები ღია გამანაწილებელი ელექტროდანადგარებიდან და მაღალი ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზებიდან ელექტრული ველების გავრცელების ზონაში არ არის მოქცეული. შესაბამისი დაცვის ზოლების არსებობიდან გამომდინარე და სანიტარული ნორმების გატარების შემთხვევაში ჰესის მომსახურე პერსონალზე ელექტრული ველის ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი.

ანგარიშში აღწერილია შესაძლო ავარიული სიტუაციები და მოსალოდნელი შედეგები.

წარმოდგენილია შემარბილებელი ღონისძიებების ცხრილი, სადაც აღწერილია რეაბილიტაციისა და ექსპლუატაციის ეტაპისთვის დაგეგმილი ყველა ღონისძიება.

ასევე წარმოდგენილია გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის გეგმა, როგორც სარეაბილიტაციო სამუშაოების შესრულების პროცესისთვის, ასევე ოპერირების ეტაპისთვის.

აღწერილია საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის გზებისა და საშუალებების შესახებ.

გზმ-ს ანგარიშს თან ახლავს ნარჩენების მართვის გეგმა, როგორც რეაბილიტაციის, ასევე ექსპლუატაციის ფაზისათვის. აღწერილია წარმოქმნილი ნარჩენების შენახვის პირობები და მართვის სქემა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

1. უზრუნველყოს საქმიანობის განხორციელება წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის გეგმის, შემარბილებელი ღონისძიებების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
2. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღებიდან 3 თვის ვადაში შეიმუშაოს კაშხლის დაზიანების შემთხვევისათვის ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირებისა და ლიკვიდაციის გეგმა;
3. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღებიდან 3 თვის ვადაში საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოადგინოს სათავე კვანძის მიმდებარედ დაფიქსირებული მეწყრული სხეულის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის: მეწყრული სხეულის GIS კოორდინატები (UTM სისტემაში) და გრაფიკული მასალა, სადაც მითითებული იქნება ჰესის სათავე ნაგებობასთან მანძილი;
4. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღებიდან ერთი წლის ვადაში უზრუნველყოს პირველადი შეტყობინების სისტემის მონტაჟი და გეოდინამიკურად საშიში მონაკვეთების მუდმივი მონიტორინგი;
5. დაგეგმილი სარეაბილიტაციო სამუშაოებისა და ექსპლუატაციის პერიოდში სახიფათო ნარჩენების მართვა განახორციელოს საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსი“-ს მოთხოვნების შესაბამისად;
6. მშენებლობის სარეაბილიტაციო სამუშაოების დასრულებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.

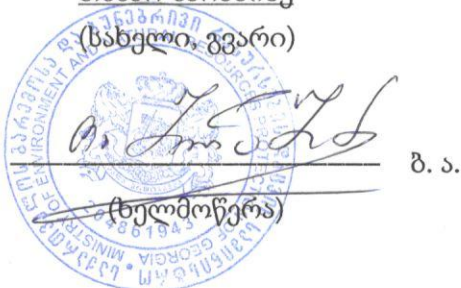
IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, ქედის მუნიციპალიტეტის მიერ წარმოდგენილი, სს „ენერჯო-პრო ჯორჯია“-ს აჭარისწყლის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (დადგმული სიმძლავრის 2 მგვტ-ით გაზრდასთან დაკავშირებული მშენებლობა და ექსპლუატაცია) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობებით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე

(სახელი, გვარი)

ბ. ა.